

UTEOMRÅDER I SARPSBORG

Plattform for uteområder 2022 - 2026

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	3
Forholdet til andre planer	4
Begreper og definisjoner	5
Standard på skjøtsel av grøntanlegg	5
SAMARBEID MED ANDRE	6
TJENESTER OG OMFANG	6
Vedlikehold og videreutvikling av eksisterende parker og plasser	9
Alléer og beplantning langs vei	10
Friluftsområder	11
Fremmede plantearter	12
Statlig sikring av friområder	12
Leke- og aktivitetsområder	14
Kommunale virksomheter og områder rundt	15
Private anlegg	16
Kommunale boliger og institusjoner	17
Skog og mark som rekreasjon	18
AVSLUTNING	19
LOVVERK	19

Plattform for uteområder skal være et styringsverktøy for prioriteringen av følgende innsatsområder:

- Vedlikehold og videreutvikling av eksisterende parker og plasser
- Alléer og beplantning langs vei
- Friluftsområder
- Fremmede plantearter
- Uteområder ved skoler og barnehager
- Kommunale virksomheter og områder rundt
- Skog og mark
- Samarbeid med frivilligheten

Bærekraft skal være en betingelse for utviklingen av Sarpsborg de neste 1000 år. Sarpsborg skal ikke bare være en by i vekst, men en by som vokser på en bærekraftig måte. Bærekraftig utvikling handler om å imøtekomme dagens behov og samtidig legge til rette for at kommende generasjoner får dekket sine. Bærekraft handler om miljømessige, økonomiske og sosiale betingelser. Det handler om å ta vare på naturen og naturressursene, det handler om å ha noe å leve av og noe å leve for.

Som en del av det grønne skifte får biologisk mangfold stadig større betydning. Det å skape grønne rom i offentlige miljøer hvor pollinatorer som humler og bier blir ivaretatt, er en oppgave kommunen tar på alvor. Ved fortetting av bymiljø vil eksisterende grønne rom og parker være et viktig pusterom for befolkningen. Disse grønne lungene bør være nytenkende og spennende, slik at flere får en god opplevelse når de oppholder seg der.

Miljømessig tar kommunen ansvar for å handle slik at klimagassutslipp reduseres, gjør tilpasninger til et endret klima, utnytte arealene bedre og sørge for rent vann og god luft. Det må satses på mer sirkulær økonomi, som betyr gjenbruk, reparasjon, materialgjenvinning i et kretsløp hvor færrest mulig ressurser går tapt og hvor produktene og ressursene i dem blir høyt verdsatt.

Tilgang til større rekreasjonsområder i alle deler av kommunen er viktig. Naturens betydning for folkehelsen er godt dokumentert og den må være tilgjengelig. Derfor blir det viktig å sikre korridorene ut i marka.

Sarpsborg kommune har ferskvann, saltvann, rolig vann, rennende og buldrende vann, badevann, frossent vann, hvorav mye benyttes i idrett, aktivitet og lek. De flotte park- og friluftsområdene som Kulåsparken, Landeparken, Glengshølen, Borregaard og Hafslund hovedgårder, er identitetsbærere for byen og viktige områder for rekreasjon og opplevelser. Disse kvalitetene, som er unike, skal synliggjøres og knyttes bedre sammen. Denne plattformen for uteområder omhandler forvaltningen av kommunens egne eiendommer. Plattformen er ikke et styringsdokument for drift og forvaltning av kommunens skogområder og landbrukseiendommer, da dette er store og omfattende tema som bør behandles særskilt.

De siste årene har det vært gjort større investeringer i Sarpsborg sentrum, blant annet ved Kulåsparken, Kirkeparken, St. Marieplass, torget og gågata. Kulåsparken har fått nytt amfi og det er etablert lekeapparater og jogge-/turløyper. Dette har ført til mer aktivitet i parken. Kirkeparken

har fått et løft med etablering av en svært populær staudepark og et sammenhengende parti inn mot Kulåsparken og mot rådhuset. St. Marieplass og Genesis har gitt en del av østre bydel et nytt uttrykk. Flere byggeprosjekter har bidratt til en oppgradering av uteområder, og som har gitt et byrom det er hyggelig å oppholde seg i. Et nytt lekeområde på torget, som er delvis finansiert med midler fra Sparebank 1-stiftelsen og oppgraderinger i Nils Hønsvoldsgate gir en bedre forbindelse mellom gågata, Kirkeparken og Kulåsparken. Etableringen av lekeapparater og bryggesti i Glengshølen har medført at dette området er blitt svært populært turmål på hverdager og i helger.

Bedre tilrettelegging for bruk i strandsoner som Sandvika, Øketangen, Kålvika, Høysand og Tunevannet har gjort at stedene er tilgjengelig for flere, og bedre fasiliteter med toaletter og stellerom.

Flere skolegårder har de siste årene fått et løft, men det er flere som har behov for oppgraderinger. Skolegårder er en viktig arena for nærmiljøet og et samlingsted for barn og unge også etter skoleslutt. Slike møteplasser er positivt for folkehelsen.

Sarpsborg har flere frivillige grupper som tilrettelegger for turister og plasser som kommer alle innbyggere til gode. Bryggestien, turstier i Sarpsborgmarka, tursti på Hafslundsøy, Kalnesskogen og Bodalstranda/Isesjøstien er kun noen eksempler på hva frivillige har fått til. Dette er svært positivt for kommunen og viser hvordan kommunens visjon «Sammen skaper vi Sarpsborg» fungerer i praksis. Det er viktig å ta vare på den frivillige innsatsen, og tilrettelegge og bistå i et slikt viktig arbeid.

Det er imidlertid ikke kun nye etableringer og områder som er viktig for trivselen. Det er vel så viktig å ta vare på eksisterende de områder. Sarpsborg er en gammel by, og bruken av byen og bilens plass i samfunnet har endret seg mye de siste tiårene. Dette medfører at det er blitt et press på blant annet alléer i sentrum og omkringliggende områder. Bredere veier spiser av areal til beplantning og begrenser muligheten for trær som trenger plass til røtter for å vokse.

Forholdet til andre planer

En plattform for uteområder omhandler store deler av kommunen og det er naturlig nok krysningspunkter og interesser mot andre vedtatte planer og planer som er under utarbeidelse. Disse må koordineres og sees mot hverandre. Plattform for uteområder er en plattform for drift og forvaltning av uteområdene som er definert som prioriterte områder. Tiltak knyttet til plattformen vil innlemmes og prioriteres i den årlige rullering av handlingsplan og budsjett.

De viktigste er:

- Kommunedelplan for klima og energi 2021-2030
- Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2020-2031
- Kommunedelplan for kulturminner 2022-2034
- Kommunedelplan for naturmangfold 2023-2031
- Kommunedelplan for sentrum 2019-2031
- Kommuneplanens arealdel
- Kommunedelplan for kystsonen 2021-2033
- Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Viken
- Plattform for universell utforming og tilgjengelighet

Begreper og definisjoner

- **Uteområder:** Uteområder er alle utearealer som Sarpsborg kommune skjøtter. Det være seg parker, plasser, friluftsområder, skolegårder etc. Det innebærer også en del private anlegg som er benyttet av allmennheten. Veier, fortau og parkeringsplasser, skog og landbruksarealer inngår ikke.
- **Drift:** Tiltak på installasjoner, utstyr og annet materiell som er viktige redskaper for å utføre et vedlikeholdsarbeid
- **Vedlikehold:** Tiltak som er nødvendig for at anlegget skal opprettholde en fastsatt kvalitet. Et eksempel på dette er utskifting av døde planter, ødelagte lekeapparater og sportsutstyr
- **Skjøtsel:** Aktive tiltak som gjennomføres for å opprettholde ønsket tilstand på et anlegg. Eksempel på dette er stell av planter for å holde dem friske.
- **Restaurering:** I all hovedsak betyr dette tilbakeføring av et område til ønsket tilstand. Ved opphør av tradisjonell drift/skjøtsel vil områdene bli utsatt for gjengroing. Det kan da bli nødvendig med restaurering av områdene før årlige skjøtselstiltak kan iverksettes. Trehogst, rydding av busker og kratt, og treplanting er eksempler på restaureringstiltak.
- **Kapping:** Fjerning av grener, kvister og trær/buskas.
- **Kolling:** Er en gammel driftsform som går tusenvis av år tilbake. Løvet til bestemte trær (lind, alm og ask) ble brukt til fôr til dyrene. Metoden gjorde at trærne fikk store knoller i stedet for greiner og fra disse kom det nye skudd hvert år.
- **Beskjæring:** Fagmessig fjerning av grener med rene snitt inntil grenkragen.
- **Dekar:** 1 dekar = 1000 m² = 1 mål.

Standard på skjøtsel av grøntanlegg

I Sarpsborg har parker, friluftsområder og idrettsanlegg en tilfredsstillende standard, men det er behov for oppgraderinger på skolegårder, barnehager og lekeplasser.

Denne plattformen omhandler de ulike uteområder kategorisert ut fra funksjon og likhetstrekk.

Vedlikehold av uteområder er viktig for å:

- Bevare funksjonen slik at det kan benyttes etter formålet
- Hindre verdiforringelse og ivareta sikkerheten.
- Tilrettelegge for fysisk aktivitet
- Holde anleggene estetiske og innbydende
- Bevare spesielle naturtyper
- Redusere belastningen for de som har allergier
- Bedre luftkvaliteten gjennom å feie gater og plasser og dessuten bidra til at kummene ikke tettes og at overvann skaper skader (ref. klimaendringer)
- Bedre folks helse
- Gjøre kommunen mer attraktiv for å bo og å drive med næring

Viktigste prioriteringer:

1. Ivareta helse og sikkerhet. For både innbyggere og ansatte.
2. Verdibevarende tiltak – opprettholde standard.
3. Barn og unge. Det er høy oppmerksomhet på skoler og barnehager som også fungerer som nærmiljøanlegg. Samt oppgradering av gamle anlegg.
4. Verdibevarende tiltak – opprettholde standard.
5. Forskjønnelse av byen. Spennende og attraktive byrom med gode møteplasser.

SAMARBEID MED ANDRE

FNs bærekraftsmål nummer 17 er uttrykt i samfunnsplanens visjon. Det innebærer samhandling gjennom forpliktende partnerskapsavtaler og samarbeidsavtaler, dialog, medvirkningsprosesser, og deltakelse på flere arenaer. Mange samarbeidsarenaer involverer frivillige aktører og organisasjoner og det er et potensial for å utvikle disse samarbeidsarenaene.

Planstrategien 2021-2024 konkluderer med at frivillig innsats, engasjement og deltakelse er avgjørende for den sosiale bærekraften, sammen med kommune og næringsliv.

I kommunens samfunnsplan er det en målsetting om at kommunen skal være en aktiv pådriver for samarbeid med private lag og foreninger og foreldre, om vedlikehold av uteområder. Kommunen skal være positiv til slike initiativ og tilrettelegge så langt det lar seg gjøre og er formålstjenlig.

Plattform for uteområder bygger på de føringer og tiltak som ligger i kommunens øvrige planverk. Det søkes et utstrakt samarbeid med andre enheter, team og frivilligheten for å se på muligheter for utnyttelse av ledig kapasitet og ressurser for å få mest mulig effektivitet ut av kommunens ressursbruk.

Sarpsborg har flere frivillige grupper som tilrettelegger for turstier og plasser som kommer alle innbyggere til gode. Bryggestien, turstier i Sarpsborgmarka, tursti på Hafslundsøy, Kalnesskogen og Bodalstranda/Isesjøstien er kun noen eksempler på hva frivillige har fått til. Dette er svært positivt for kommunen vår og viser hvordan kommunens visjon «Sammen skaper vi Sarpsborg» fungerer i praksis. Det er viktig å ta vare på den frivillige innsatsen, og tilrettelegge og bistå i et slikt viktig arbeid.

TJENESTER OG OMFANG

Sarpsborg kommune har en politisk vedtatt plattform for universell utforming og tilgjengelighet i Sarpsborg. Denne tar utgangspunkt blant annet i norsk standard for universell utforming. Med plattformen som grunnlag skal alle opparbeidede uteområder bidra til at alle kan ta del i utendørsaktiviteter, friluftsliv, rekreasjon og sosialt samvær. Uteområder i tilknytning til bygninger

og anlegg, grønnstruktur, natur- og friluftsområder og samferdselsanlegg. Den er et viktig verktøy både for tiltakshavere, planleggere, prosjekterende og utførende.

Kommunen vedlikeholder og drifter en rekke forskjellige anlegg. Anleggene berører og omfatter dermed en stor andel av Sarpsborg kommunes innbyggere.

Hovedoppgaver gjennom hele året og gjennom de forskjellige sesongene er:

Hele året

- Sjøppelhåndtering i kystområder, parker og plasser mv.
- Drift av kunstgressbaner og kunstisbane
- Bistå og medvirke ved ulike kulturarrangementer i byen
- Trefelling- befarings og fjerning av trær. Døde og ødelagte trær er førsteprioritet.

Vårarbeid

- Store grener og rester av løv på gressområder blir fjernet
- Feiing i parker og skolegårder.
- Reparere skader etter snøbrøyting
- Fjerne utgåtte planter. Klippe ned stauder og roser. Plante inn nye planter og trær, og tilføre kugjødselkompost eller annen gjødsel ved behov. Klargjøre plantefat og bed ved å fylle på ny jord.
- Vaske og klargjøre fontener til sesong, maling av benker etc.
- Bekjempe fremmede plantearter

Sommerarbeid

- Klipping av grøntområder og fotballbaner.
- Planting og vanning i blomsterampler, plantefat og sommerblomstbed. Luking av rose-, staude- og buskbed.
- Vanning av nyplantede trær
- Rengjøring og vedlikehold av fontener
- Drift, vedlikehold og renhold av strender og publikumstoletter. Utsetting og vedlikehold av badeflåter og badetrapper. Tømming av syrefaste griller
- Ugressfjerning med *Heatweed* (fjerning av ugress ved hjelp av varmt vann.)
- Gjødsling av fotballbaner, gressarealer med stor slitasje, busker, trær og sommerblomster
- Formklipping av hekker
- Bekjempe fremmede plantearter

Høst/vinterarbeid

- Fjerning av løv fra løvfall til frost.
- Fjerning av årsskudd
- Kolling og formbeskjæring av gatetrær.
- Beskjæring av busker og trær
- Ta opp sommerblomster og sette ned blomsterløk. Planlegging og bestilling av neste års sommerblomster og blomsterløk.
- Reparasjon og vedlikehold av gjerder og parkmøbler

- Fjerning av snø og strøing av trapper
- Vedlikehold av maskiner og utstyr
- Legging, vedlikehold og drift av kunstisbane ved Stadion

Videre følger en kortfattet beskrivelse av de ulike anleggstypene som skal vedlikeholdes.

Vedlikehold og videreutvikling av eksisterende parker og plasser

Sarpsborg kommune vedlikeholder 120 forskjellige anlegg med klipping av 343 dekar plenareal. Disse anleggene er parker, lekeplasser og rekreasjonsområder i boligområder som skal skape rom for aktiviteter, lek og rekreasjon for kommunens innbyggere og tilreisende. Vedlikeholdet består av lusing, fjerne ferdig blomstrende blomsterklaser, beskjæring og lignende. Kommunen har også renhold og tilsyn av fontener ukentlig, tømming av ca. 100 søppeldunker 2 ganger i uken i sentrum, ved lekeplasser og andre møteplasser.

De siste årene har det vært gjort større investeringer i flere av parkene, på torget og i gågata. Dette har ført til mer aktivitet i parkene og i sentrum generelt.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Områdene skal være rene og tiltalende med blomster og annen vegetasjon	<ul style="list-style-type: none">• Sjekke lekeapparater, gjerder og trær jevnlig• Klippe gress ukentlig• Vedlikeholde parker ukentlig• Særlig arbeide med ugressfjerning og benytte riktig utstyr og bemanning• Øke renholdsfrekvens på plasser• Øke kompetanse i driftsavdelingen, spesielt på trær• Prioritere områder med stor betydning og mange brukere
Arealene skal fremstå som trivelige og innbydende	
Lekeplasser og uteplasser skal være sikre og innby til aktivitet	

Alléer og beplantning langs vei

Kommunen vedlikeholder 52 anlegg med 30 dekar plenareal. Dette er i hovedsak rabatter og små plasser i forbindelse med veianlegg. Dette er prioriterte anlegg, da det er viktig å ta hensyn til siktlinjer for å ivareta sikkerheten i trafikkerte områder, samt at ikke trær og busker skaper farlige situasjoner for myke trafikanter.

I planleggingen skal det tas hensyn til overordnet grønnstruktur, forsvarlig overvannshåndtering, viktig naturmangfold, god matjord, kulturhistoriske verdier og estetiske kvaliteter. Kulturminner og kulturmiljøer bør tas aktivt i bruk som ressurser i by- og tettstedsutviklingen. Planleggingen skal ta høyde for universell utforming og tilgjengelighet for alle, og ta hensyn til den delen av befolkningen som har lav mobilitet.

Sarpsborg sentrum har flere alléer som har tjent som viktige grønne lunger i byen i årtier. Det er behov for å starte utskifting av trær i alléene, dersom vi også skal ha alléer i byen om noen år. Ved replanting må det tas hensyn til at trafikkmønster har endret seg og kjøretøy i dag er både bredere og høyere enn tidligere. Dette har gjort at midtrabatter har blitt stadig smalere og dermed er også vekstforholdene dårligere. Ved replanting velges derfor trær som tåler disse forholdene.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Trær og beplantning langs vei skal være godt vedlikeholdt slik at det ivaretar trafiksikkerhet og erosjonssikring	<ul style="list-style-type: none">• Drive kolling og beskjæring av trær og busker i vintersesongen• Skjøtte trær og busker slik at de ikke krysser hvit kantlinje under høyde på 5 meter• Vedlikeholde blomster ukentlig i sesong• Klippe gressrabatter ukentlig i sesong
Bepantning langs vei skal forme landskapet og sikre naturmangfold	

Friluftsområder

Sarpsborg kommune vedlikeholder 24 anlegg med klipping av 36 dekar plenareal.

Kommunen har også drift og vedlikehold av publikumstoiletter ved Sandvika, Dusa, Kålvika, Høysand, Tunevannet og Karlsøya. Renhold av badestrender ved Sandvika, Øketangen, Kålvika, Høysand, Tunevannet, Karlsøya og Bodalstranda/Isesjøstien, samt utsetting og vedlikehold av badetrapper og badeplåter ved Tunevannet, Øketangen og Dusa. De syrefaste grillene rengjøres og tømmes. På de mest hektiske dagene på sommeren blir toalettene vasket daglig og 50 søppeldunker tømmes.

Kommunens friområder benyttes i stadig større grad, noe som medfører behov for oppgraderinger flere steder. Med økt befolkningsvekst som gir økt bruk av arealer, er det særlig viktig å vite om viktige naturverdier og verne om naturmangfoldet.

Gode uteområder kan bidra til bedre klima og miljø. Trær og planter binder CO₂ og bidrar til bedre luftkvalitet.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Områdene skal fremstå som innbydende og rene, stimulere til bading og andre aktiviteter, men også gi mulighet for rekreasjon	<ul style="list-style-type: none">• Informere om bruken av områdene og oppfordre publikum til forsvarlig bruk• Sørge for daglig renhold av toaletter og strender, samt henting av søppel i sesongen• Foreta daglig ettersyn av badetrapper, badebrygger og stupetårn• Sikre god fremkommelighet til områdene (veier, gang og sykkelstier)• Tilrettelegge for universelt utformede friområder• Inngå samarbeidsavtaler med frivillige, idrettslag og foreninger om rydding og vedlikehold• Søke om tilskuddsmidler til finansiering av tiltak• Ha en positiv holdning til frivillige initiativ som kan stimulere til aktivitet og bruk av arealene (naturstier, geocaching, gapahuker og grillplasser)• Prioritere steder med stor betydning og mange brukere• Utnytte tilgjengelig utstyr og ledig kapasitet ved igangsatte arbeider
Arealene skal ha et naturlig preg for å bevare biologiske mangfold	
Deler av arealet kan være opparbeidet til spesielle formål og aktiviteter	

Fremmede plantearter

Fremmede arter regnes som en av de store truslene mot det biologiske mangfoldet på verdensbasis.

Bekjempelse av fremmede arter er nedfelt i FNs konvensjon om biologisk mangfold, og ifølge Aichi-mål nr. 9 har Norge forpliktet seg til å stanse spredningen av fremmede arter innen 2020.

Som oppfølging av biomangfoldkonvensjonen kom Stortingsmelding 14 «Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold», hvor det slås fast at Norge skal jobbe for å hindre spredning av fremmede arter.

Dette krever utarbeiding av regelverk for å hindre introduksjon, etablering og spredning av fremmede arter – men også aktiv bekjempelse.

Det er registrert 661 fremmede arter i Oslo og Viken og mange av disse finnes i Sarpsborg. 90 av artene er i kategori «Svært høy risiko».

Statsforvalteren har publisert en «Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Viken». Prioritering av bekjempelse av arter og områder bør følge handlingsplanen og kommunedelplan for naturmangfold 2023-2031.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Kommunale områder skal i minst mulig grad ha fremmede plantearter for å unngå spredning av uønskede arter	<ul style="list-style-type: none">• Oppdage og hindre etablering av fremmede arter på et tidlig stadium• Unngå å plante fremmede arter• Drive aktivt informasjonsarbeid rettet mot innbyggerne om fremmede arter• Ta i bruk artsdatabankens varslingstjeneste• Bruke plan- og bygningslovens bestemmelse av å hindre spredning av fremmede arter i planarbeidet

Statlig sikring av friområder

Et statlig sikret område kan ikke brukes til annet enn friluftsmål for allmenheten uten samtykke fra staten. Statlig sikring brukes i første rekke når:

- området er svært populært, og allmenhetens bruk overstiger eller vil overstige det grunneier må akseptere som følge av allemannsretten
- det er behov for fysisk tilrettelegging for å ivareta arealene og sikre allmenhetens bruk
- et areal er utsatt for utbyggingspress og samtidig har en nøkkelfunksjon, for eksempel for en gjennomgående tursti eller sammenhengende grøntstruktur

Statlig sikring av friområder er en forutsetning for å kunne få statlige midler til tilrettelegging for friluftsliv. Det er i dag 15 statlig sikrede friområder i Sarpsborg. Fire av disse er de senere årene rustet opp ved hjelp av statlige friluftsmidler. De er blitt svært attraktive friområder som brukes mye av allmenheten. De siste årene har Sarpsborg blitt tildelt 2,2 mill. kr i statlig tilskudd til utvikling av disse områdene.

For å disponere arealene til annet enn friluftsmål, kreves det samtykke fra Miljødirektoratet. En statlig sikring gjør det mulig å søke statlige friluftsmidler både til rehabilitering og nye tiltak.

Hensikten er å styrke attraktiviteten og fremme friluftsliv ved tilrettelegging og forskjønning av friområder nært der innbyggerne bor. Slike tiltak er positive både for folkehelsen og miljøet.

I et attraktivitetsperspektiv og et folkehelseperspektiv er statlig sikring av friområder for allmennheten et godt virkemiddel. Erfaringene fra den statlige sikringen av friområdene på Øketangen, Kålvika, Dusa og Sandvika viser at friluftsområdene blir mer brukt av allmennheten og at tilretteleggingen har ført til økt attraktivitet og positivt omdømme. Tilrettelegging av nærområder og turveger i og ved byer og tettsteder er viktig for folkehelsen. Statlig sikring av aktuelle friområder nær byen og tettbebygd strøk vil gjøre det mulig for en høy andel av befolkningen å komme seg ut til attraktive friluftsliv- og rekreasjonsområder uten å bruke bil.

Det er nødvendig med større oppmerksomhet på universell utforming i friluftslivsområdene slik at alle får muligheter til naturopplevelse, uansett alder, funksjonsevne og ferdighetsnivå.

På bakgrunn av den positive utviklingen som er skjedd i de nevnte friområdene ved kysten, er det aktuelt å vurdere om flere av kommunens etablerte friluftsområder bør statlig sikres og oppgraderes ved hjelp av statlige friluftsmidler.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Friområdene skal framstå innbydende, rene og ryddige	<ul style="list-style-type: none">• Tilgjengeliggjøre områdene for alle (universell utforming) gjennom tilrettelagte områder, stier og parkering• Klippe gress, rake, rydde og tømme søppel jevnlig• Lage og følge forvaltningsplaner for områdene• Søke tilskuddsmidler gjennom statlige ordninger• Etablere flere baderamper

Leke- og aktivitetsområder

Sarpsborg kommune vedlikeholder utearealet på 20 skoler, med klipping av 111 dekar plenareal. I tillegg er det 10 barnehager, med klipping av 10 dekar plenareal.

Leke- og aktivitetsområder i skoler, barnehager eller friområder er en av de viktigste uterommene for barn med tanke på fysisk utvikling, læring og sosialt samvær.

På skolen eller barnehage tilbringer barn store deler av dagen sin her, enten det er i skoletiden, i SFO eller etter skoletid. Skolegården er også et viktig nærmiljøanlegg for lokalbefolkningen som leke- eller oppholdsareal. Uteareal er en viktig læringsarena for barn.

Et godt utrustet uterom som gir rom til positive aktiviteter kan være et viktig grep i kampen mot mobbing i skoler. Det er en kjent sak at skolegården ofte er stedet hvor mobbing og sosial utestenging forekommer. Forskning bekrefter at gode utearealer reduserer mobbing, vold og uro mellom elevene og legger til rette for motivasjon, læring og trivsel.

Det at barn og unge blant annet er blitt mindre fysisk aktive, er også en viktig grunn til prioritering av disse områdene. Vektøkning blant barn og unge kan blant annet skyldes at de beveger seg mindre enn før.

Godt vedlikeholdte og attraktive offentlige møteplasser er positivt for folkehelsen. Flere skolegårder har de siste årene fått et løft, men det er flere som har behov for oppgraderinger.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Uteområdene skal stimulere til utfoldelse og lek i trygge og sikre miljøer	<ul style="list-style-type: none">• Oppgradere gamle anlegg til dagens krav• Klippe gresset ukentlig• Sjekke lekeapparater, gjerder og trær jevnlig
Uteområdene skal være tilgjengelige for alle	

Kommunale virksomheter og områder rundt

Administrasjonslokaler

Det vedlikeholdes 6 anlegg med til sammen 25 dekar plenareal.

Bruken av anleggene har endret seg gjennom tiden og det samme har kravene til anleggene. Noen av anleggene har behov for restaurering/oppgradering, slik at de innbyr til aktiv bruk og er attraktive for kommunens innbyggere. Vedlikeholdte bygg og anlegg vil igjen føre til at byggene kan benyttes lenger til tjenesteproduksjon, og dermed redusere behovet for å bygge nytt.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Adkomstarealer og inngangsparti skal være trygge og fremstå som brukervennlig, ryddig og velstelt	<ul style="list-style-type: none">• Velge beplantning som er enkelt å vedlikeholde og som hindrer ugress• Bruke blomster ved inngangspartier• Klippe gressarealer ukentlig• Fjerne mose årlig• Sikre løse kantstein og tette hull

Kommunale idrettsanlegg

Kommunen vedlikeholder 13 idrettsanlegg som består av stadion, balløkker og lysløyper, med til sammen 55 dekar plenareal.

Drift av de kommunale idrettsanlegg er en prioritert oppgave. Idrettsanleggene er viktige for folkehelsen, og det stilles spesielle krav til standard på anleggene.

Sarsborg kommune har i samarbeid med frivilligheten også aktivitetsområder som for eksempel ved Sandbakken og Dumpa aktivitetspark. Områdene utvikles i samarbeid med frivilligheten med delvis private finansiering/tilskuddsmidler og delvis kommunale drift- og investeringsmidler.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Idrettsanlegg skal være tilrettelagt for både eliteidrett og breddeidrett	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med frivillige og brukere gjennom brukermøter og tilrettelegging • Islegge kunstisbanen ca. andre helg i november og holde i drift ut februar • Klippe gress 1 gang pr uke • Gjødsla etter behov i sesongen • Vedlikeholde maskiner og utstyr for lengre levetid • Utnytte tilgjengelig utstyr og kapasitet ved allerede igangsatte arbeider
Balløkker skal innby til fysisk aktivitet	
Anleggene skal være tilgjengelige for alle	

Private anlegg

Kommunen klipper gress på 14 private anlegg med 116 dekar plenareal. Områdene klippes 2 ganger pr. uke i sesongen. Arealene rundt klubbhus og lignende klippes ikke av kommunen. Disse anleggene kan være fotballbaner, idrettsplasser og skeetbane.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Plenarealer skal være vedlikeholdt for det formålet det skal brukes til	<ul style="list-style-type: none"> • Tilpasse vedlikeholdet til bruken av anlegget • Klippe fotballplaner 2 ganger pr. uke fra mai til ut september • Gjødsla 3 ganger pr. sesong • Klippe skeetbanen 1 gang pr uke

Kommunale boliger og institusjoner

Institusjon

Sarpsborg kommune har vedlikehold av utearealene ved 7 sykehjem med klipping av 56 dekar plenareal. Flere av sykehjemmene har sansehager, som krever større grad av skjøtsel og vedlikehold. Utearealene skal være rene og innbydende for besøkende og beboere, og skape trivsel og innby til aktiv bruk.

Det er viktig å sikre tilgang til grønne arealer og opplevelser for alle brukergrupper. Nivå for tilrettelegging tar utgangspunkt i brukernes behov og aktuelle hjelpemidler, og vil variere med arealtype, terrengform og lokalisering av anleggene.

Kommunale boliger

Sarpsborg kommune vedlikeholder 16 anlegg med klipping av 43 dekar plenareal. Flere av uteanleggene er av eldre karakter og krever mer i form av vedlikehold. Det kan være variabler av antall anlegg fra år til år.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Ankomst- og oppholdsarealer skal være trygge og brukervennlige	<ul style="list-style-type: none">• Velge beplantning som er enkelt å vedlikeholde og som hindrer ugress
Arealer skal være velstelte og trivelige, og innby til aktiv bruk	<ul style="list-style-type: none">• Bruke blomster ved inngangspartier• Klippe gress 1 pang pr. uke

Skog og mark som rekreasjon

Sarpsborg kommune har mange fine skogsområder som er lett tilgjengelige og godt tilrettelagt for allmennheten. Mange finner roen i naturen, da er det viktig at det er kort vei til disse stedene hvor voksne og barn kan kople av fra hverdagen, lytte til fuglekvitter, studere en maurtue eller plukke blomster og bær. Mellomstore skogsområder og små «hundremeterskoger» har i seg selv en viktig funksjon i naturen. De fungerer som transport- og spredningskorridorer for mange arter, og har ofte en viktig biologisk verdi.

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Områdene skal ha et naturlig preg og ivareta: <ul style="list-style-type: none">• biologisk mangfold• rekreasjonsverdier• åpen skog langs turveier• åpne utsiktspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Felle trær og busker basert på sikkerhetsvurdering og nabolovgivning• Skjøtne områdene varsomt

AVSLUTNING

I dag fremstår Sarpsborg sentrum innbydende. De siste årene har det vært gjort større investeringer i flere av parkene, på torget og i gågata. Dette har ført til mer aktivitet i parkene, det har bidratt til en oppgradering av uteområder, og som har gitt byrom det er hyggelig å oppholde seg i. Ved å lage attraktive og moderne anlegg i sentrumsområdene, kan man skape mer aktivitet og trekke mennesker til sentrum. Dette vil gagne handelsstanden, trekke turisme til Sarpsborg og øke tilflytning. Tilgang til større rekreasjonsområder i alle deler av byen og steder er viktig. Naturens betydning for folkehelsen er godt dokumentert og den må være tilgjengelig. Derfor blir det viktig å sikre korridorene ut i skog og mark.

Arbeidet med å oppgradere uteområdene ved skolene har startet gjennom tiltak ved enkelte skoler, og det er ønskelig å fortsette dette arbeidet i årene fremover. Et variert uteområde, helst med naturinnslag, er mest gunstig. Det gjør barna roligere, senker konfliktnivået, gjør at barna blir mer fantasifulle i leken, øker den fysiske motorikken og bedrer konsentrasjonen. Gode skolegårder påvirker dessuten læringen i positiv retning.

Hovedmålet til Sarpsborg kommune er å imøtekomme dagens behov og samtidig legge til rette for at kommende generasjoner får dekket sine. Bærekraft handler om miljømessige, økonomiske og sosiale betingelser. Det handler om å ta vare på naturen og naturressursene i kommunen. Miljømessig må vi som samfunn handle slik at vi reduserer klimagassutslipp, tilpasser oss til endret klima, utnytter arealene bedre og sørger for rent vann og god luft. Vi må satse mer på sirkulær økonomi, som betyr gjenbruk, reparasjon, materialgjenvinning i et kretsløp hvor færrest mulig ressurser går tapt og hvor produktene og ressursene i dem blir høyt verdsatt. Sarpsborg kommunes kvaliteter er unike i seg selv, de må synliggjøres og knyttes bedre sammen.

I forbindelse med det grønne skifte, hvor biologisk mangfold får stadig større betydning, er det viktig å skape grønne rom i offentlige miljøer hvor f.eks. humler og bier blir ivaretatt, er en oppgave kommunen tar på alvor. Ved fortetting av bymiljø vil eksisterende grønne rom og parker være et viktig pusterom for byens befolkning. Disse grønne lungene bør være nytenkende og spennende, slik at flere får en god opplevelse når de oppholder seg der.

LOVVERK

Kommunen må forholde seg til ulike statlige myndigheter og rammeverket finnes i en rekke lover og forskrifter i forvaltningen.

Viktige lover og forskrifter: (listen er ikke uttømmende)

- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om plantevernmidler
- Forskrift om fremmede organismer
- Forskrift om prioriterte arter

-
- Forskrift om utvalgte naturtyper
 - Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager
 - Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr
 - Internkontrollforskriften

I tillegg er det kommunale vedtak, bestemmelser, tillatelser, avtaler og standarder som forvaltningen må forholde seg til, eksempelvis kommuneplanen og reguleringsbestemmelser.